Rovinné obrazce – řešené příklady

1) Pozemek tvaru obdélníku je dočasně přerušen stavebním záborem (šedá plocha). Rovnoběžné hranice záboru na obvodu pozemku jsou dlouhé 15 m a 25 m. Jedna šikmá strana záboru, která je oplocena, má délku 236 m. Nyní se pokračuje v oplocování 190 m dlouhé strany pozemku.

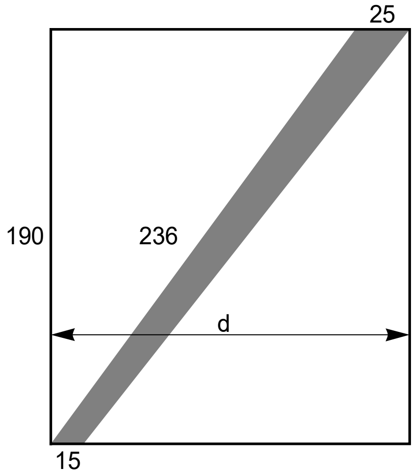

Vypočtěte obsah plochy stavebního záboru
S přesností na celé metry vypočtěte šířku pozemku (d).

2) Pozemek tvaru půlkruhu je třeba oplotit. Na rovnou část plotu se použije 28 metrů pletiva. Kolik celých metrů pletiva bude nejméně potřeba na zbytek plotu po oblouku?

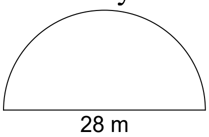

3) Vypočítejte obsah a obvod čtverce, jehož úhlopříčka má délku 10 cm.
4) Vypočítejte poloměr kruhové dráhy, kterou musí běžec proběhnout třikrát, aby uběhl 2 km.
5) Vypočítejte obsah kruhu, je-li jeho obvod 400 cm.
6) Vypočítejte obvod kruhu, je-li jeho obsah 400 cm^2.
7) Dva obdélníky mají sobě rovné obsahy 42 cm^2. Jeden z nich má délku 12 cm, druhý 10,5 cm. O kolik centimetrů se liší jejich obvody?
8) V pravoúhlém lichoběžníku mají základny délky 9 cm a 5 cm. Délka kratšího ramene je 3 cm. Vypočtěte jeho obsah a obvod.
9) Ve čtvercové síti je umístěn rovnoběžník *ABCD*.

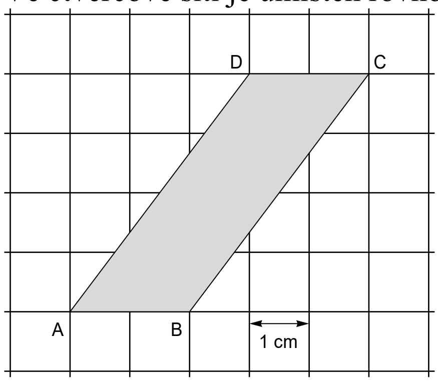

Vypočtěte obsah rovnoběžníku *ABCD* a výsledek uveďte v cm^2.

10) Určete obsah čtyřúhelníku ABCD v m^2 a v hektarech.

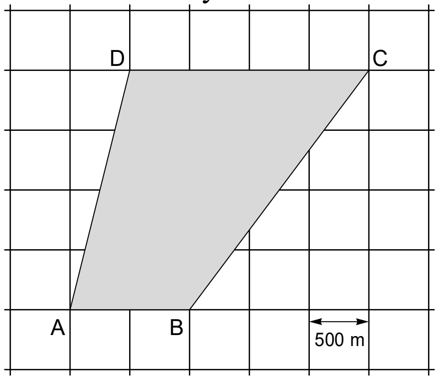

11) Ve čtvercové síti je zakreslen trojúhelník ABC.

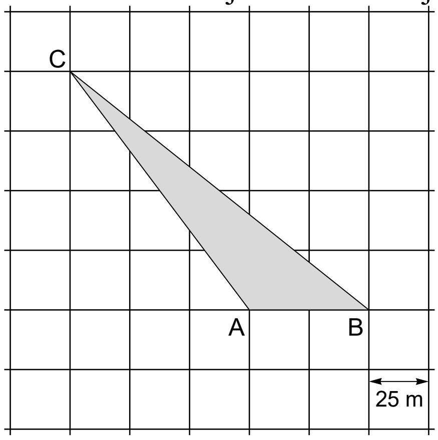

Určete obsah ΔABC

12) Vypočítejte obsah obrazce znázorněného ve čtvercové síti.

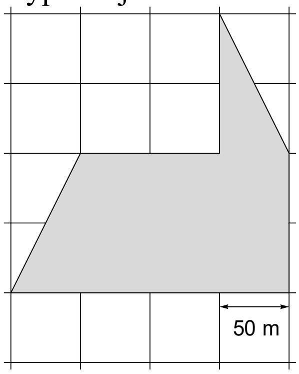

13) Kosočtverec má délky úhlopříček 4,2 cm a 3,4 cm. Vypočítejte délku strany kosočtverce a jeho výšku.

14) Vypočtěte obsah rovnoběžníku, jsou-li úhlopříčky u_1 = 18 cm, u_2 = 12 cm a úhel jimi sevřený 35°.

15) Vypočtěte obsah pravidelného osmiúhelníku, je-li poloměr kružnice vepsané 18,6 m.

16) Vypočtěte obsah pravidelného dvanáctiúhelníku, je-li poloměr kružnice opsané 12,3 m.

17) Vypočtěte obsah pravidelného desetiúhelníku, je-li délka jeho strany 11,6 cm.

18) V lichoběžníku *ABCD* o obsahu 32 cm^2 je výška v = 4 cm a délka jedné základy 6 cm. Lichoběžník je úhlopříčkou *BD* rozdělen na dva trojúhelníky *ABD* a *BCD*.

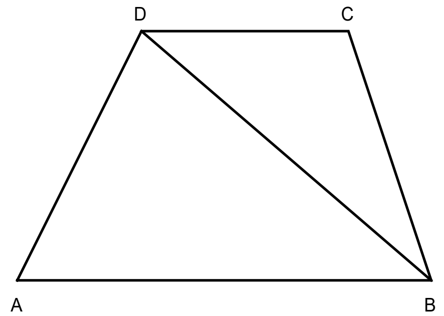

O kolik cm^2 se liší obsahy trojúhelníků *ABD* a *BCD*?

19) Z pravoúhlého trojúhelníku ABC byl odstřižen bílý trojúhelník CED.

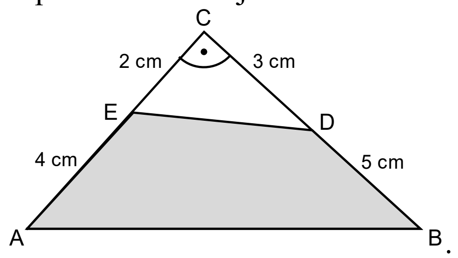

Jaký je obsah tmavého čtyřúhelníku *ABDE* ?

20) Kolem kruhové travnaté plochy je 2 m široký chodník. Vnější okraj chodníku tvoří obrubník, jehož délka je 157 m.

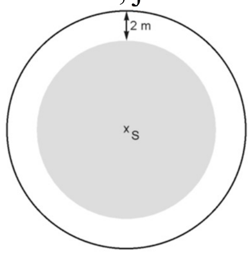

Vypočtěte obsah kruhové travnaté plochy.

21) Délka odvěsny KL pravoúhlého trojúhelníku KLM je 14 cm. Na druhé odvěsně leží bod P. Obsah tupoúhlého trojúhelníku PLM je 56 cm^2.

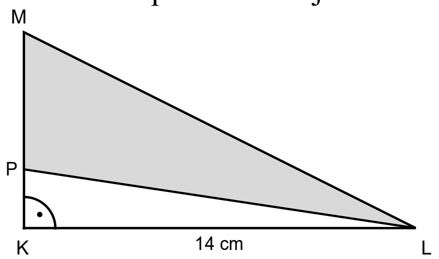

Vypočtěte v cm délku strany *PM* tupoúhlého trojúhelníku *PLM*.

22) Na obrázku jsou zakresleny tři rovinné útvary s vrcholy v mřížových bodech.

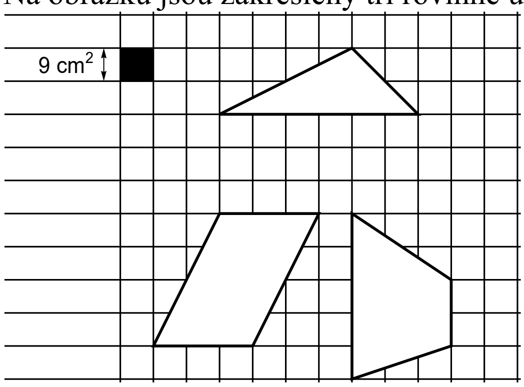

Jaký je součet obsahů všech tří rovinných útvarů?

23) Lichoběžník ABCD je sestaven z rovnoramenného trojúhelníku *APD* a rovnoběžníku *PBCD*.

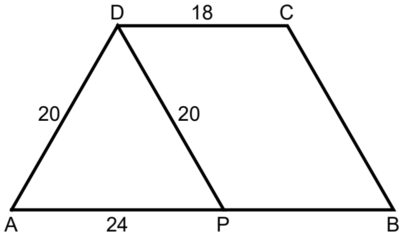

Rozměry v obrázku jsou uvedeny v cm.
Vypočtěte obsah lichoběžníku *ABCD.*

24) Pětiúhelník *ABCDE* je složen ze čtverce *ABCD* o obsahu 100 cm^2 a trojúhelníku *CED* o obsahu 30 cm^2.

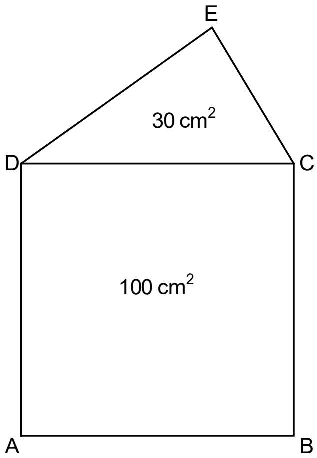

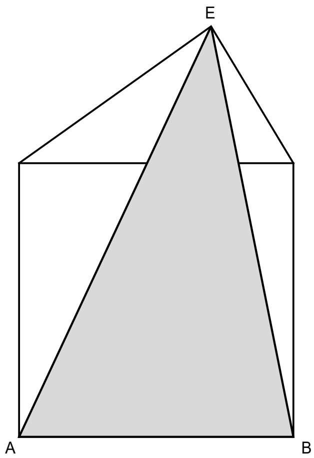

Jaký je obsah trojúhelníku *ABE*?

25)
Určete obsah čtyřúhelníku ABCD.

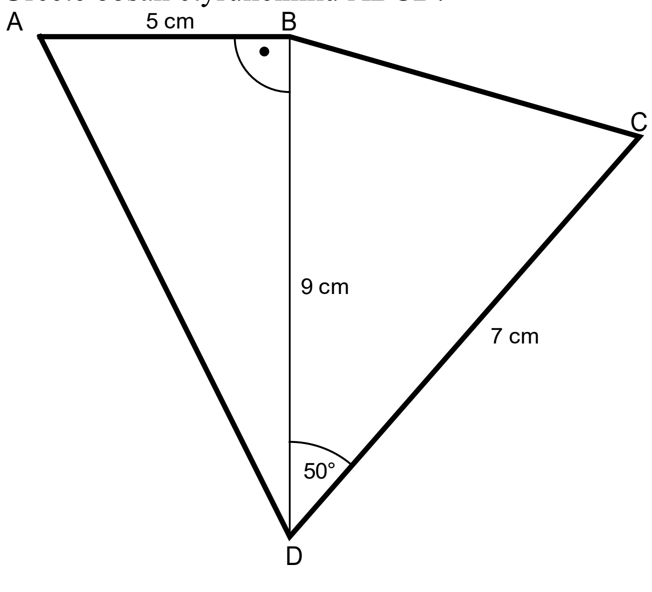

26)

Obsah čtyřúhelníku ABCD je 70 cm^2, určete obsah trojúhelníku ABC.

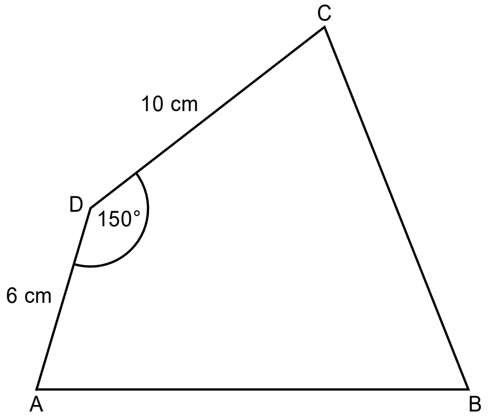

Řešení

1)

Obsah plochy stavebního záboru

Stavební zábor je lichoběžník, strany o velikostech 15 m a 25 m jsou rovnoběžné – jsou to tedy základny lichoběžníku, výška je 190 m.

$$S = \frac{a+c}{2} \cdot v = \frac{15+25}{2} \cdot 190 = 3800\, m^2$$

Šířka pozemku

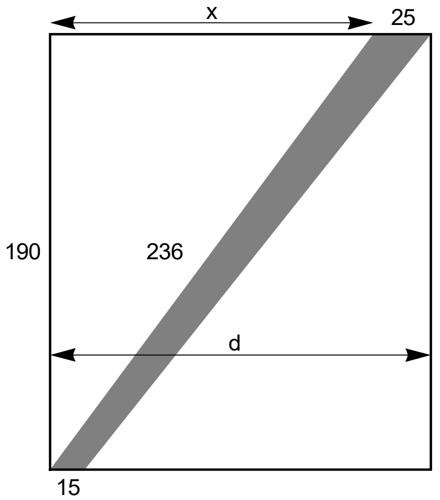

Nejprve spočítáme x pomocí Pythagorovy věty:

$$236^2 = x^2 + 190^2$$

$$x^2 = 19596$$

$$x \doteq 140$$

$$d = 140 + 25 = 165\, m$$

Obsah plochy stavebního záboru je 3 800 m^2.
Šířka pozemku je 165 *m*.

2)

$$r = 14\, m$$

Zbytek plotu je polovina obvodu kruhu, tj.: $\frac{2\pi r}{2} = 3,14 \cdot 14 = 43,96\, m$

Bude potřeba nejméně 44 *m* pletiva.

3)

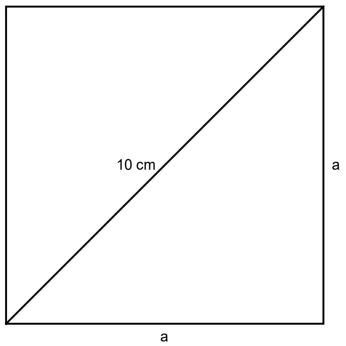

Nejprve určíme pomocí Pythagorovy věty délku strany čtverce:

$a^2 + a^2 = 10^2$

$2a^2 = 100$

$a^2 = 50$

$a = \sqrt{50}$

$S = a^2 = \sqrt{50}^2 = 50\,cm^2$

$o = 4a = 4 \cdot \sqrt{50} \doteq 28,3\,cm$

Obsah čtverce je 50 cm^2, obvod čtverce je 28,3 cm.

4)

Obvod dráhy musí být $\dfrac{2000\,m}{3} \doteq 666,7\,m$

Poloměr vypočítáme ze vzorce pro obvod kruhu:

$o = 2\pi r \quad / : 2\pi$

$r = \dfrac{o}{2\pi} = \dfrac{666,7}{2 \cdot 3,14} \doteq 106,2\,m$

Poloměr kruhové dráhy je 106,2 *m*.

5)

Z obvodu vypočítáme poloměr:

$o = 2\pi r \quad / : 2\pi$

$r = \dfrac{o}{2\pi} = \dfrac{400}{2 \cdot 3,14} = 63,69\,cm$

$S = \pi r^2 = 3,14 \cdot 63,69^2 = 12\,737\,cm^2$

Obsah kruhu je 12 737 cm^2.

6)
Z obsahu vypočítáme poloměr:

$S = \pi r^2 \quad / : \pi$

$r^2 = \frac{S}{\pi}$

$r = \sqrt{\frac{S}{\pi}} = \sqrt{\frac{400}{3,14}} = 11,29\,cm$

$o = 2\pi r = 2 \cdot 3,14 \cdot 11,29 = 70,9\,cm$

Obvod kruhu je 70,9 *cm*.

7)
Výpočet šířky obdélníku:

$S = a \cdot b \;\; / : a$

$b = \frac{S}{a}$

První obdélník má šířku:

$b = \frac{42}{12} = 3,5\,cm$

Jeho obvod je $o = 2 \cdot (a+b) = 2 \cdot (12 + 3,5) = 31\,cm$

Druhý obdélník má šířku:

$b = \frac{42}{10,5} = 4\,cm$

Jeho obvod je $o = 2 \cdot (a+b) = 2 \cdot (10,5 + 4) = 29\,cm$

Obvody obdélníků se liší o 2 *cm*.

8)

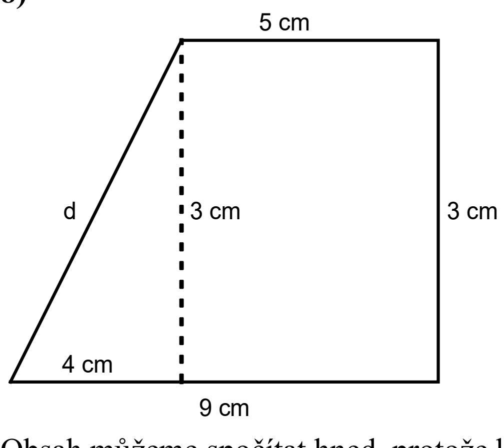

Obsah můžeme spočítat hned, protože kratší rameno je současně výškou lichoběžníku:

$S = \frac{a+c}{2} \cdot v = \frac{9+5}{2} \cdot 3 = 21\,cm^2$

Pro výpočet obvodu potřebujeme dopočítat stranu *d*, pomocí Pythagorovy věty:

$d^2 = 3^2 + 4^2$

$d^2 = 25$

$d = 5\,cm$

$o = a + b + c + d = 9 + 3 + 5 + 5 = 22\,cm$

Obsah lichoběžníku je 21 *cm*², **obvod je 22 *cm*.**

9)

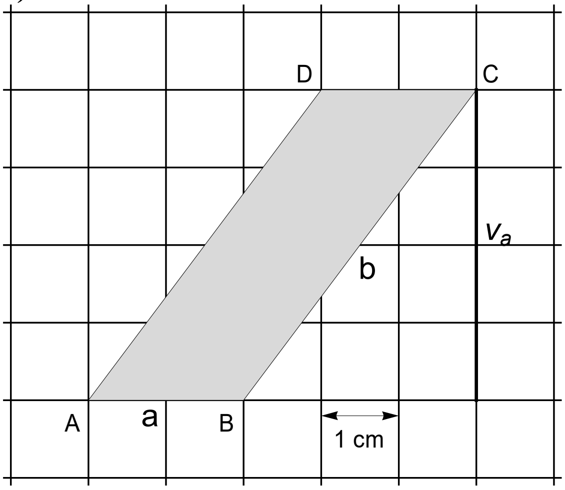

Z obrázku zjistíme: $a = 2\,cm$; $v_a = 4\,cm$

$S = a \cdot v_a = 2 \cdot 4 = 8\,cm^2$

Obsah rovnoběžníku *ABCD* je 8 *cm*².

10)

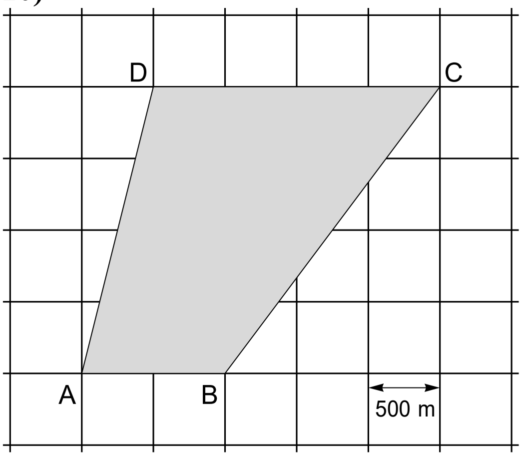

Čtyřúhelník ABCD je lichoběžník:

$a = 2 \cdot 500 = 1000\,m$

$c = 4 \cdot 500 = 2000\,m$

$v = 4 \cdot 500 = 2000\,m$

$$S = \frac{a + c}{2} \cdot v = \frac{1000 + 2000}{2} \cdot 2000$$

$S = 3\,000\,000\,m^2 = 300\,ha$

Obsah obrazce je 3 000 000 *m*² nebo-li 300 *ha*.

11)

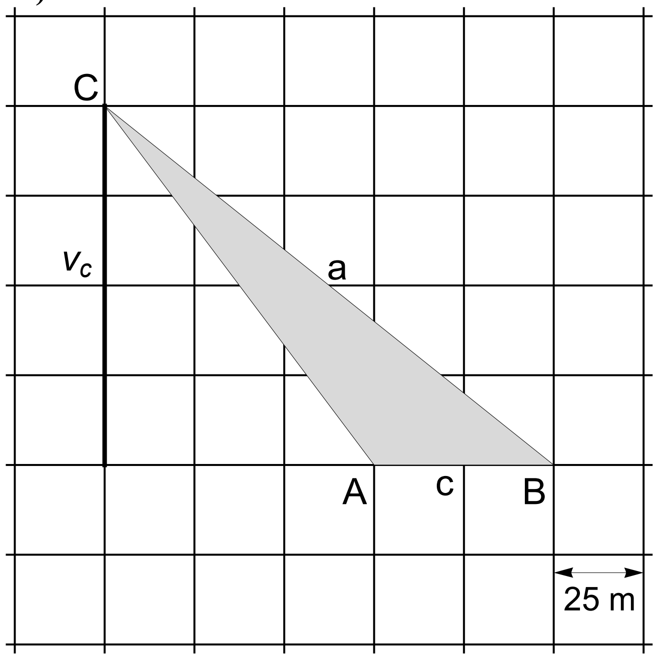

$c = 2 \cdot 25 = 50\,m;\ v_c = 4 \cdot 25 = 100\,m$

$$S = \frac{c \cdot v_c}{2} = \frac{50 \cdot 100}{2} = 2\,500\,m^2$$

Obsah $\triangle ABC$ je 2 500 m^2.

12)

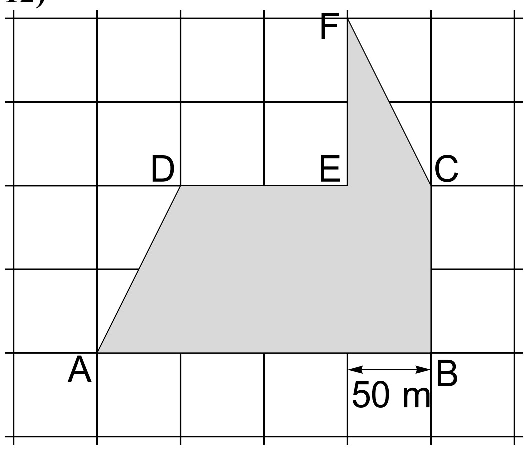

Obrazec se skládá z lichoběžníku ABCD a z trojúhelníku CEF.

Obsah lichoběžníku:

$$S_1 = \frac{a + c}{2} \cdot v = \frac{200 + 150}{2} \cdot 100 = 17\,500\,m^2$$

Obsah trojúhelníku:

$$S_2 = \frac{a \cdot v_a}{2} = \frac{50 \cdot 100}{2} = 2\,500\,m^2$$

$$S = 17\,500\,m^2 + 2\,500\,m^2 = 20\,000\,m^2$$

Obsah obrazce je 20 000 m^2.

13)

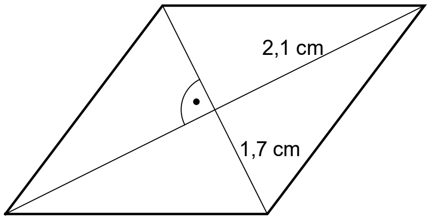

$a = \sqrt{2,1^2 + 1,7^2} = 2,7\ cm$

Výšku spočítáme přes obsah, obsah je roven součtu obsahů 4 pravoúhlých trojúhelníků:

$S = 4 \cdot \frac{a \cdot b}{2} = 4 \cdot \frac{2,1 \cdot 1,7}{2} = 7,14\ cm^2$

$S = a \cdot v \quad \Rightarrow v = \frac{S}{a} = \frac{7,14}{2,7} = 2,6\ cm$

Délka strany je 2,7 *cm* a výška měří 2,6 *cm*.

14)

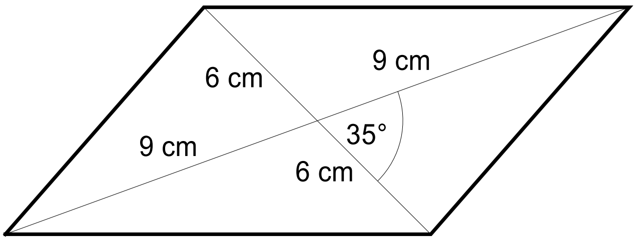

Rovnoběžník se skládá ze dvou dvojic shodných trojúhelníků, u kterých známe dvě strany a úhel jimi sevřený, použijeme proto vzorec $S = \frac{1}{2} ab \sin \lambda$

$S_1 = S_3 = \frac{1}{2} \cdot 9 \cdot 6 \cdot \sin 35° = 15,49\ cm^2$

$S_2 = S_4 = \frac{1}{2} \cdot 9 \cdot 6 \cdot \sin 145° = 15,49\ cm^2$

$S = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 = 61,96\ cm^2$

Obsah rovnoběžníku je 61,96 *cm*^{2}.

15)

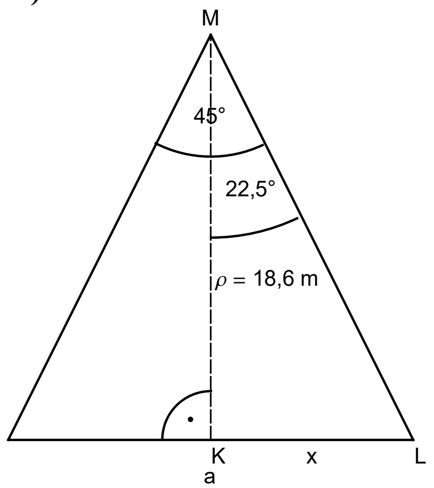

Pravidelný osmiúhelník se skládá z osmi shodných rovnoramenných trojúhelníků, úhel u vrcholu je roven $\frac{360°}{8} = 45°$. Nejprve vypočítáme stranu *x* v pravoúhlém trojúhelníku *KLM*.

$$tg\ 22{,}5° = \frac{x}{18{,}6} \Rightarrow x = 7{,}7\ m$$

$$a = 2 \cdot x = 15{,}4\ m$$

Obsah jednoho rovnoramenného trojúhelníku je: $S_1 = \frac{a \cdot \rho}{2} = \frac{15{,}4 \cdot 18{,}6}{2} = 143{,}2\ m^2$

Obsah celého osmiúhelníku:

$$S = 8 \cdot S_1 = 8 \cdot 143{,}2 = 1145{,}6\ m^2$$

Obsah osmiúhelníku je 1 145,6 *cm²*.

16)

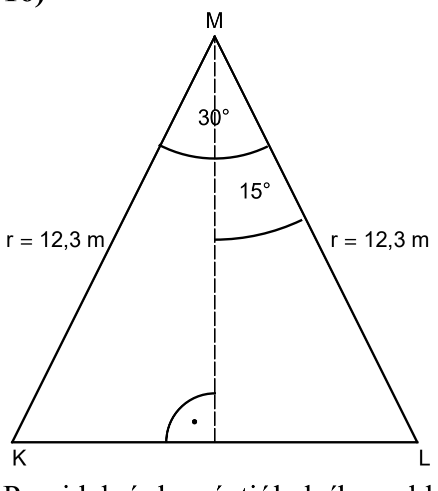

Pravidelný dvanáctiúhelník se skládá z dvanácti shodných rovnoramenných trojúhelníků, úhel u vrcholu je roven $\frac{360°}{12} = 30°$.

V rovnoramenném trojúhelníku *KLM* známe dvě strany a úhel jimi sevřený, můžeme proto použít vzorec $S = \frac{1}{2} ab \sin \lambda$

Obsah jednoho rovnoramenného trojúhelníku je $S_1 = \frac{1}{2} \cdot 12,3 \cdot 12,3 \cdot \sin 30° = 37,8\ m^2$

Obsah celého dvanáctiúhelníku:

$S = 12 \cdot S_1 = 12 \cdot 37,8 = 453,6\ m^2$

Obsah dvanáctiúhelníku je 453,6 m^2.

17)

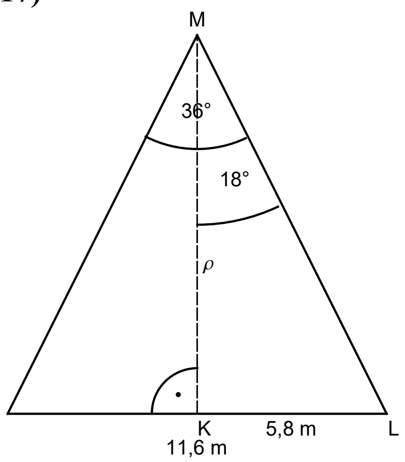

Pravidelný desetiúhelník se skládá z deseti shodných rovnoramenných trojúhelníků, úhel u vrcholu je roven $\frac{360°}{10} = 36°$.

Nejprve vypočítáme ρ v pravoúhlém trojúhelníku *KLM*.

$$tg\ 18° = \frac{5,8}{\rho} \Rightarrow \rho = \frac{5,8}{tg\ 18°} = 17,9\ m$$

Obsah jednoho rovnoramenného trojúhelníku je: $S_1 = \frac{a \cdot \rho}{2} = \frac{11,6 \cdot 17,9}{2} = 103,8\ m^2$

Obsah celého desetiúhelníku:

$S = 10 \cdot S_1 = 10 \cdot 103,8 = 1038\, m^2$

Obsah desetiúhelníku je 1 038 m^2.

18)

Nejprve určíme druhou základnu lichoběžníku:

$$S = \frac{a+c}{2} \cdot v \qquad 32 = \frac{6+c}{2} \cdot 4 \qquad c = 10\ cm$$

Obsah trojúhelníku ABD: $S_1 = \frac{z \cdot v}{2} = \frac{10 \cdot 4}{2} = 20\ cm^2$

Obsah trojúhelníku BCD: $S_2 = \frac{z \cdot v}{2} = \frac{6 \cdot 4}{2} = 12\ cm^2$

Obsahy trojúhelníků se liší o 8 cm^2.

19)

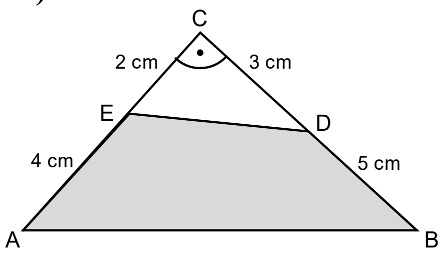

Obsah pravoúhlého trojúhelníku *ABC*: $S_1 = \frac{a \cdot b}{2} = \frac{6 \cdot 8}{2} = 24\ cm^2$

Obsah pravoúhlého trojúhelníku *EDC*: $S_2 = \frac{a \cdot b}{2} = \frac{2 \cdot 3}{2} = 3\ cm^2$

Obsah tmavého čtyřúhelníku: $S = S_1 - S_2 = 24 - 3 = 21\ cm^2$

Obsah tmavého čtyřúhelníku je 21 cm^2.

20)

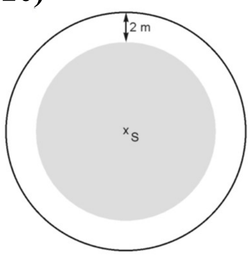

Poloměr vnějšího kruhu: $o = 2\pi r \quad \Rightarrow r = \frac{o}{2\pi} = \frac{157}{2 \cdot 3{,}14} = 25\ m$

Poloměr kruhové travnaté plochy: $r = 25 - 2 = 23\, m$

Obsah travnaté plochy: $S = \pi r^2 = 3{,}14 \cdot 23^2 = 1661\ m^2$

Obsah travnaté plochy je 1 661 m^2.

21)

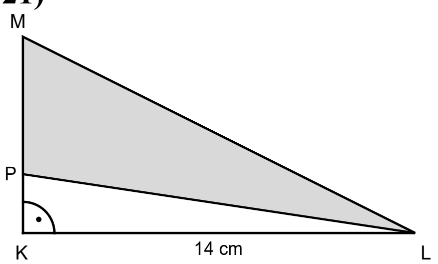

Obsah trojúhelníku PLM lze vypočítat podle vzorce $S = \frac{z \cdot v}{2}$.

Obsah známe, výška je $|KL| = 14\ cm$, počítáme základnu $z = |PM|$

$z = \frac{2S}{v} = \frac{2 \cdot 56}{14} = 8\ cm$

Délka strany *PM* je 8 *cm*.

22)

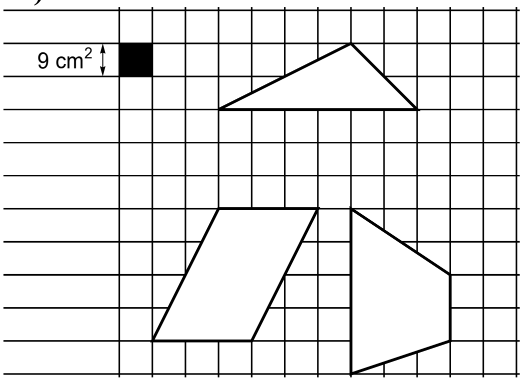

Strana každého čtverce ve čtvercové síti má velikost 3 cm.

Obsah trojúhelníku: $z = 6 \cdot 3 = 18\ cm$, $v = 2 \cdot 3 = 6\ cm$, $S = \dfrac{z \cdot v}{2} = \dfrac{18 \cdot 6}{2} = 54\ cm^2$

Obsah rovnoběžníku: $a = 3 \cdot 3 = 9\ cm,\ v = 4 \cdot 3 = 12\ cm,\ S = a \cdot v = 9 \cdot 12 = 108\ cm^2$

Obsah lichoběžníku:

$a = 5 \cdot 3 = 15\ cm, c = 2 \cdot 3 = 6\ cm,\ v = 3 \cdot 3 = 9\ cm,\ S = \dfrac{a+c}{2} \cdot v = \dfrac{15+6}{2} \cdot 9 = 94{,}5\ cm^2$

Součet obsahů: $54 + 108 + 94{,}5 = 256{,}5\ cm^2$

Součet obsahů všech tří rovinných útvarů je 256,5 *cm²*.

23)

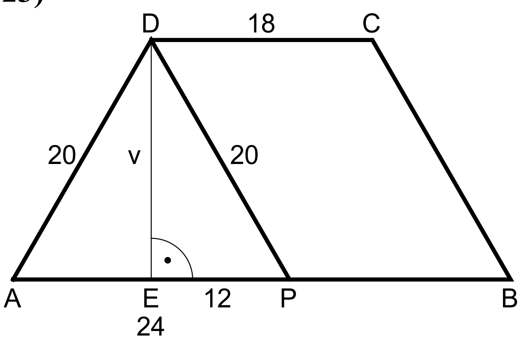

Z pravoúhlého trojúhelníku *EPD* určíme výšku lichoběžníku v: $v = \sqrt{20^2 - 12^2} = 16\ cm$

Základny lichoběžníku *ABCD* jsou

$a = 24 + 18 = 42\ cm,\quad c = 18\ cm$

Obsah lichoběžníku *ABCD*

$s = \dfrac{a+c}{2} \cdot v = \dfrac{42+18}{2} \cdot 16 = 480\ cm^2$

Obsah lichoběžníku je 480 *cm²*.

24)

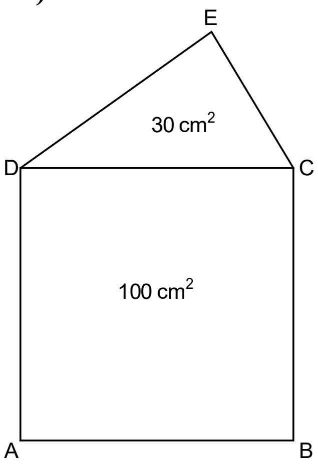

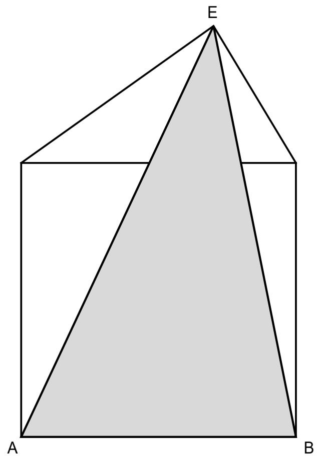

Strana čtverce *ABCD* je 10 cm, tj. i základna *DC* trojúhelníku *DCE* je 10 cm. Vypočteme jeho výšku:

$$S = \frac{z \cdot v}{2} \quad \Rightarrow v = \frac{2S}{z} = \frac{2 \cdot 30}{10} = 6 \ cm.$$

Výška trojúhelníku *ABE* je $10 + 6 = 16 \ cm$, jeho obsah je $S = \frac{z \cdot v}{2} = \frac{10 \cdot 16}{2} = 80 \ cm^2$

Obsah trojúhelníku je 80 cm².

25)

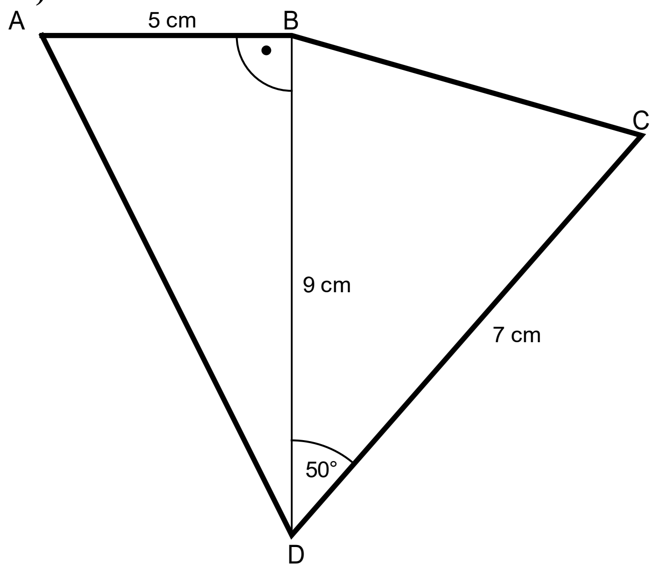

Obsah pravoúhlého trojúhelníku ABD $S_1 = \frac{ab}{2} = \frac{5 \cdot 9}{2} = 22,5 \, cm^2$

Obsah trojúhelníku BCD $S_2 = \frac{1}{2} ab \sin \gamma = \frac{1}{2} \cdot 9 \cdot 7 \cdot \sin 50° = 24,13 \, cm^2$

Obsah čtyřúhelníku ABCD $S = S_1 + S_2 = 22,5 + 24,13 = 46,63 cm^2$

Obsah čtyřúhelníku ABCD je *S* = 46,6 cm².

26)

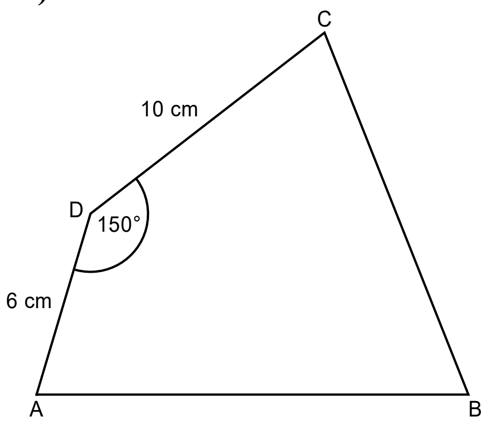

Obsah trojúhelníku ACD $S_1 = \frac{1}{2}ab\sin\gamma = \frac{1}{2}\cdot 6\cdot 10\cdot \sin 150° = 15cm^2$

Obsah čtyřúhelníku ABCD je zadán: 70 cm^2.

Obsah trojúhelníku ABC je $70 - 15 = 55cm^2$

Obsah trojúhelníku ABC *S* = 55 cm^2.